

هیأت وزیران

در جلسه ۱۴۰۱/۴/۲۲ به پیشنهاد مشترک وزارت نفت و معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور و به منظور تحقق تولید ، دانش بنیان و اشتغال آفرین و به استناد قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراقات - مصوب ۱۳۸۹- و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ، آیین نامه تولید ، دانش بنیان و اشتغال زایی در صنعت نفت را به شرح زیر تصویب کرد :

آیین نامه تولید ، دانش بنیان و اشتغال زایی در صنعت نفت

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار می روند :

۱- شرکت دانش بنیان : شرکت یا مؤسسه خصوصی و یا تعاونی که به منظور هم افزایی علم و ثروت ، توسعه اقتصاد دانش محور ، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان تشکیل شده و به تأیید معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور رسیده باشند .

۲- فهرست

بلند سازندگان و تأمین کنندگان (وندورلیست - ۰۰۰) : فهرستی از سازندگان معتبر پذیرفته شده بر اساس معیارها ، سیاست ها و راهبردهای وزارت نفت برای تأمین کالا و یا خدمات خاص مد نظر صنعت نفت .

۳- واحدهای فناور : واحدهای پژوهش فناوری و مهندسی مستقر در پارک های علم و فناوری و مراکز رشد دارای مجوز از مراجع ذی ربط .

۴- زیست بوم نوآوری و فناوری : مجموعه ای از شرکت ها (اعم از بزرگ و کوچک) ، پارک های علم و فناوری ، مراکز رشد ، شتاب دهنده ها ، مراکز نوآوری ، صندوق های تأمین سرمایه و کلیه نهادهای ذینفع در بخش های دولتی و خصوصی که در راستای توسعه مشترک فناوری و نوآوری با یکدیگر تعامل داشته و منابع و قابلیت های خود را به اشتراک گذاشته و تعامل هم افزایانه دارند .

۵- شرکت های زایشی : شرکت

هایی که به واسطه واگذاری بخشی از یک شرکت بزرگ یا دانشگاه ، به منظور حضور مؤثرتر در بازار رقابت و تمرکز بیشتر بر انجام فعالیت های نوآورانه و دانشی ، به صورت یک نهاد مستقل راه اندازی می شوند .

۶- زنجیره ارزش صنعت نفت : مجموعه عملیاتی

که در حوزه های مختلف بالادرست ، میان دست و پایین دست صنعت نفت و گاز ، پالایش و پتروشیمی به صورت زنجیرگونه انجام می گیرد تا به تولید محصولات ، خلق ارزش و تولید ثروت از دانش منجر شود .

۷- رویداد فناورانه : رویدادی که با هدف

ارائه نیازهای فناورانه ، شناسایی راهکارهای مربوط و توسعه همکاری های فناورانه و تجاری بین سازمان ها ، نهادها ، شرکت های دانش بنیان و نوآفرین (استارت آپ) فعال در صنعت نفت و گاز برگزار می شود .

۸ - وزارت : وزارت نفت .

۹ - معاونت : معاونت علمی ، فناوری و اقتصاد دانش بنیان رییس جمهور .

ماده ۲- وزارت موظف است با همکاری وزارت علوم ، تحقیقات و فناوری و معاونت نسبت به توسعه و تقویت زیست بوم نوآوری و فناوری اقدام نماید . دستورالعمل مرتبط با این ماده با تأکید بر استفاده از خدمات شرکت های دانش بنیان به صورت زنجیره ای و سایر ظرفیت های موجود و استفاده از محصولات شرکت ها و موسسات دانش بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری به صورت زنجیره ای ظرف دو ماه تدوین و توسط وزیر نفت ابلاغ می شود .

ماده ۳-

معاونت موظف است ظرف سه ماه با همکاری وزارت بر اساس سند تلفیقی راهبرد (استراتژی) فناوری که توسط وزارت و معاونت تهیه و ابلاغ می شود ، از طریق برگزاری رویدادهای فناورانه نسبت به اعلام تقاضاهای فناورانه و نیازهای وارداتی صنعت نفت و ثبت آنها در سامانه های به هم رسانی نیاز و توانمندی (عرضه و تقاضا) و نظام ایده ها و نیازها (نان) تأمین آنها با اولویت سامانه جريان اقتصادی نوین (جان) اقدام نماید .

ماده ۴- وزارت موظف است با رعایت قوانین و مقررات ذی ربط ظرف چهار ماه نسبت به بازنگری در ساختارها ، فرآیندها و وظایف خود مرتبط با پژوهش و فناوری با استقرار نظام نوآوری باز و دانش بنیان با مشارکت مراکز علمی و فناوری اقدام نماید .

ماده ۵ - وزارت با همکاری معاونت موظف است ظرف دو ماه دستورالعمل

بانگری نظام ارزیابی پیمانکاران (نظیر شرکت های اکتشاف و تولید) ، سازندگان و تأمین کنندگان را به نحوی که دانش بنیان شدن آنها را تسهیل نماید ، با تأکید بر خودکفایی در تولید مواد ، تجهیزات و خدمات موردنیاز صنعت نفت ، تسهیل ورود شرکت های دانش بنیان تولیدکننده تجهیزات ، مواد و خدمات به فهرست بلند سازندگان و تأمین کنندگان (وندورلیست) داخلی و خارجی را تدوین و ابلاغ نماید .

ماده ۶ - وزارت موظف است با همکاری معاونت از طریق فراخوان پارک علم و فناوری نفت و گاز نسبت به شناسایی

راه کارهای زود بازده کاهش شدت انرژی توسط دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی ، مراکز رشد و فناوری و شرکت های دانش بنیان اقدام و طرح های مرتبط با آن را برای استفاده از ساز و کارهای موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴ - جهت تصویب به شورای اقتصاد ارایه نماید . شورای اقتصاد موظف است با اولویت نسبت به بررسی طرح های مذبور اقدام نماید .

ماده ۷- بانک ها

مجازند به منظور حمایت از شرکت های دانش بنیان و سایر شرکت های مجری طرح های بهینه سازی مصرف انرژی با عقد قرارداد سه جانبی میان شرکت ها ، بانک و شرکت تابع وزارت ، ضمن پذیرش این قرارداد به عنوان تضمین پرداخت تسهیلات ، نسبت به تامین منابع مالی موردنیاز برای اجرای طرح (پروژه) های بهینه سازی مصرف انرژی اقدام نمایند به نحوی که بازپرداخت تسهیلات مستقیما از محل سوخت

صرفه جویی شده در چهارچوب ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور صورت پذیرد . بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به حمایت از طریق شورای بول و اعتبار می باشد .

ماده ۸ - وزارت موظف است با همکاری معاونت علمی ، به منظور حمایت از کسب و کارهای دانش بنیان ، با رعایت حقوق مصرف کننده ، نسبت به پیشنهاد بازنگری آین نامه ایجاد بازار بهینه سازی انرژی و محیط زیست ، به شورای عالی انرژی کشور با هدف صرفه جویی در مصرف انرژی و فراهم نمودن امکان بهره مندی از انرژی صرفه جویی شده اقدام نماید .

ماده ۹ - معاونت موظف است با همکاری وزارت خانه های نفت ، نیرو ، صنعت ، معدن و تجارت و راه و شهرسازی طرح نمونه (پایلوت) بازار بهینه سازی انرژی و محیط زیست را در بخش های مختلف مصرف کننده (نیروگاه ، ساختمان ، صنعت و کشاورزی) در سه شهر منتخب کشور ، برنامه ریزی و اجرا نماید . دستورالعمل اجرایی این ماده ظرف دو ماه توسط معاونت و با همکاری وزارت خانه های مذکور تهیه و ابلاغ می شود .

- ۱۰ -

وزارت موظف است با همکاری معاونت از طریق صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت و با رعایت قوانین و مقررات به منظور حمایت از تولیدکنندگان داخلی نسبت به پیاده سازی ساز و کاری برای ارائه انواع ضمانت نامه های قراردادی و همچنین ضمانت تعهد پرداخت تسهیلات دریافتی این شرکت ها که در راستای اجرای این آین نامه دریافت می گردد ، با اولویت اجرای طرح های بهینه سازی مصرف ذیل بازار بهینه سازی انرژی و محیط زیست ، ساخت تجهیزات و لوازم مؤثر در کاهش مصرف انرژی ، تحول رقومی (دیجیتال) در صنعت نفت ، افزایش ضریب بازیافت از طریق احیای چاه های غیرفعال و کم بازده ، گسترش فعالیت های اکتشافی در حوزه نفت و گاز ، مشعل سوزی (فلرینگ) و بازیابی گازهای مشعل ، ساخت بار اول محصولات راهبردی (استراتژیک) صنعت شامل کنشیار (کاتالیست) ها ، تجهیزات و مواد شیمیایی ، افزایش ضریب پیچیدگی پالایشگاه های کشور ، توسعه دانش های فنی حوزه تولید گاز مایع (ال ان جی) ، تولید گاز سنتز (اس ان جی) و انرژی هیدروژنی ، هوش مصنوعی و استفاده از آن در سلامت ، ایمنی و محیط زیست (اج اس ای) ، جلوگیری از هدررفت اجزای ارزشمند گاز طبیعی از جمله اتان ، پروپان و هلیوم و توسعه صنایع وابسته به آن و تکمیل زنجیره ارزش صنایع پایین دستی نفت ، گاز ، پالایش و پتروشیمی اقدام نماید .

تبصره - وزارت مجاز است در چهارچوب قوانین

و مقررات مربوط به منظور افزایش توان مالی صندوق پژوهش و فناوری غیردولتی صنعت نفت ، از طریق شرکت های تابع و با استفاده از منابع بند (الف) تبصره (۱۸) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و با رعایت دستورالعمل مربوط و با تافق وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان برنامه و بودجه کشور نسبت به افزایش سرمایه این صندوق تا سقف مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰ / ۰۰۰) ریال اقدام نماید .

ماده ۱۱ - وزارت مجاز است با همکاری معاونت و با اولویت شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و واحدهای مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری نسبت به ایجاد ، راه اندازی و گسترش بخش های پتروشیمیایی / پتروپالایشگاهی متمرکر و هم افزا به منظور توسعه پایین دست صنعت پتروشیمی ، اشتغال زایی ، تولید ارزش افزوده و جلوگیری از ارزبری در پارک های علم و فناوری موجود اقدام نماید . همچنین شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و واحدهای مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری مجازند در صورت لزوم خوراک مورد نیاز خود را از طریق واردات و با رعایت قوانین و مقررات مربوط تأمین نمایند .

ماده ۱۲ - معاونت موظف است با همکاری وزارت ظرف دو ماه دستورالعمل تسهیل و تسريع ایجاد شرکت های زایشی از جمله در پژوهشگاه صنعت نفت و سایر واحدهای تابع به نحوی که حقوق مالکیت فکری شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و واحدهای فناور مستقر در مراکز رشد و پارک های علم و فناوری و وزارت نفت حفظ شود را تهیه و ابلاغ نماید .

ماده ۱۳ - وزارت موظف است با هدف تکمیل زنجیره ارزش و قطع وابستگی در صنعت نفت ، با همکاری معاونت و سایر مراکز علمی و صنعتی

از طریق شرکت های تابع ذی ربط ، نسبت به ظرفیت سازی برای تولید دانش فنی با قابلیت صلاحیت صدور دانش فنی مورد نیاز اقدام نماید . دستورالعمل مربوط ظرف سه ماه توسط وزارت تهیه و ابلاغ می شود .

ماده ۱۴ - وزارت موظف است با همکاری معاونت با هدف استانداردسازی محصولات دانش بنیان صنعت نفت و گاز ، استانداردهای این حوزه را تدوین و به تأیید سازمان ملی استاندارد ایران برساند .

ماده ۱۵ - وزارت موظف است با همکاری معاونت ظرف دو ماه نسبت به تهیه و ابلاغ دستورالعمل تأسیس مراکز ارزیابی فناوری و آزمایشگاه های مرجع در صنعت نفت و اعطای گواهینامه اقدام نماید .

ماده ۱۶ - معاونت با همکاری وزارت موظف

است ظرف یک ماه پیشنهادات خود را جهت بازنگری مصوبه تولید بار اول اقلام راهبردی و تحریمی با هدف تعمیم حمایت های این آیین نامه برای توسعه مقیاس اقلام ساخت بار اول به مراجع ذی ربط ارایه نماید .

ماده ۱۷ - در راستای حمایت از تولید مواد و تجهیزات راهبردی (استراتژیک) نفت ، گاز

، پالایش و پتروشیمی و به منظور کاهش خطر (ریسک) تجاري سازی محصولات دانش بنیان ، وزارت مکلف است با همکاری معاونت و بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران و از طریق شرکت های بیمه و صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت ، با طراحی ساز و کار بیمه ای اعم از الگوهای تسهیم خطر (ریسک) ، جبران خسارت های احتمالی ناشی از به کارگیری محصولات را با رعایت قوانین و مقررات تضمین نماید . بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است دستورالعمل های لازم برای اتکایی کردن ساز و کار بیمه ای مذکور را با رعایت قوانین و مقررات ظرف دو ماه تهیه و برای تصمیم گیری به شورای عالی بیمه ارائه نماید .

تبصره - وزارت مجاز است در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط ، به منظور تأمین منابع برای توسعه زیرساخت های نهادهای صدور گواهینامه کیفیت ، آزمایشگاه های مرجع و آزمایشگاه های خطر (ریسک) ، و افزایش توان مالی الگوی تسهیم خطر (ریسک) مذکور ، با استفاده از وجوده اداره شده و کمک های فنی اعتباری پیش بینی شده در قوانین بودجه سنواتی اقدام نماید .

ماده ۱۸ - وزارت موظف است به منظور حمایت از تولید دانش بنیان

و ایجاد اشتغال از طریق تکمیل زنجیره ارزش در صنعت نفت با ارائه تسهیلات تخفیف خوراک و همچنین مشوق های مرتبط با صادرات محصولات و خدمات دانش بنیان از طریق ساز و کار قانونی لازم اقدام نماید .

ماده ۱۹ - معاونت با همکاری وزارت خانه های نفت و صنعت ، معدن و تجارت موظف است در راستای تولید پایدار ، اشتغال آفرینی و افزایش ارزآوری از تولید مواد شیمیایی

و تجهیزات موردنیاز صنعت نفت ، حداکثر ظرف دو ماه ، ساز و کار قانونی تقویت زیرساخت های صادرات کالاها و خدمات دانش بنیان صنعت نفت شامل ارائه تسهیلات صادرات ، معافیت های مالیاتی و گمرکی ، ایجاد مشارکت (کنسرسیوم) های صادراتی ، بهره گیری از شبکه خدمات آزمایشگاهی دانش بنیان به منظور ارزیابی ، اعتبار سنجی و ارتقای کیفیت محصولات این حوزه و پشتیبانی از تولید کنندگان تجهیزات و مواد شیمیایی جهت اخذ استانداردها و گواهی نامه های بین المللی و ورود به فهرست بلند سازندگان و تأمین کنندگان (وندورلیست) خارجی تهیه و جهت سیر مراحل قانونی به هیأت وزیران ارایه نماید .

ماده ۲۰ - سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است بودجه لازم برای عملیاتی سازی این آیین نامه را در چهارچوب لایحه بودجه کشور پیش بینی و پس از ابلاغ در اختیار وزارت و معاونت قرار دهد .

ماده ۲۱ - وزارت موظف است با همکاری معاونت ظرف سه ماه نسبت به تهیه و ابلاغ دستورالعمل ناظر به اعطای

امتیازات و مشوق های لازم در راستای دانش بنیان شدن و یا توسعه دانش بنیانی به شرکت های بزرگ فعال در حوزه تحقیق و توسعه ، فناوری و نوآوری صنعت نفت در چهارچوب قوانین و مقررات اقدام نماید .

ماده ۲۲ - وزارت موظف است نسبت به کاهش مخاطرات زیست محیطی و تضمین سلامت نیروی انسانی مرتبط با اولویت استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان اقدام نماید .

ماده ۲۳ -

وزارت به تشخیص خود و با همکاری وزارت آموزش و پرورش و به منظور تأمین نیروی انسانی ماهر برای مناطق نفت خیز نسبت به احداث و تجهیز (۵۰) هنرستان فنی و حرفه ای در مناطق نفتی اقدام می نماید .

ماده ۲۴ - به منظور

تحقیق ارتقای بهره وری هدف گذاری شده در این آیین نامه ، وزارت موظف است شاخص های بهره وری مناسب را تا پایان تیرماه سال ۱۴۰۱ به سازمان ملی بهره وری ایران ارائه و به تأیید سازمان مذکور برساند .

ماده ۲۵ - وزارت موظف است در مقاطع زمانی سه ماهه گزارش اقدامات و عملکرد شاخص

های بهره وری را به سازمان ملی بهره وری ایران ارائه و این سازمان پس از بررسی و تأیید گزارش ارتقای بهره وری مربوط به این آیین نامه را به سازمان برنامه و بودجه کشور جهت تخصیص اعتبار ارائه نماید .

ماده ۲۶ - به منظور توسعه اقتصاد دانش بنیان ، پذیرش ضمانت نامه های صادره توسط صندوق های غیردولتی پژوهش و فناوری که

به عنوان شرکت دانش بنیان به تأیید کارگروه دائمی شورای راهبری فناوری ها و تولیدات دانش بنیان رسیده اند ، شامل انواع تضمین اعتبری و تضمین مربوط به فرایند ارجاع کار ، خرید انواع کالا و ماشین آلات ، معاملات پیمانکاری ، انجام تعهدات ، پیش پرداخت و حسن انجام کار ، برای کلیه تولیدکنندگان و پیمانکاران داخلی از سوی ذی نفعان مندرج در بند (ب) ماده (۴) قانون جهش تولید دانش بنیان مجاز است .

ماده ۲۶ - به منظور تسهیل در تأمین وثائق شرکت

های دانش بنیان و واحدهای فناور در دریافت خدمات مالی و اعتباری ، وزارت مکلف است ساز و کار لازم برای تصریح اجرایی سازی ترهین مطالبات قراردادی و منظور نمودن آن در کلیه قراردادهای شرکت های تابع وابسته در حوزه مرتبط را به نحوی فراهم آورد که در صورت ترهین قرارداد نزد صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت ، مانده مطالبات قراردادی با تأیید صندوق مذکور به شرکت های طرف قرارداد پرداخت شود .

ماده ۲۸ - به منظور توسعه زیست بوم دانش بنیان در صنعت نفت

و تأمین منابع مالی و اعتباری موضوع این آیین نامه و حمایت از سرمایه گذاری در برنامه های تحقق رشد و تولید ، صادرات کالا و خدمات ، حمایت از ساخت داخل و طرح (پژوهه) های توسعه ای توسط بخش های غیردولتی ، وزارت مکلف است پس از تصویب مجمع عمومی شرکت های تابع ذی ربط تا پایان برنامه هفتم از طریق شرکت های تابع خود و پیش بینی موضوع در بودجه های سنواتی شرکت های مذکور ، نسبت به اختصاص سالانه حداقل بیست هزار میلیارد (۲۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال از محل منابع داخلی این شرکت ها در قالب وجوده اداره شده ، کمک های فنی و اعتباری و پرداخت مابه التفاوت نرخ سود اقدام نمایند .

ماده ۲۹ - وزارت از طریق شرکت های تابع مکلف است به

منظور حمایت از توسعه شرکت های دانش بنیان ، واحدهای فناور و تولید بار اول محصولات راهبردی در صنعت نفت ، از محل منابع داخلی وزارت و با رعایت قوانین بودجه سنواتی و قوانین و مقررات مربوط نسبت

به تأمین منابع مالی مورد نیاز نزد صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت برای گشايش اعتبار اسنادی ریالی در طرح (پروژه) های مرتبط اقدام نمایند . ساز و کار پیاده سازی شده باید به نحوی باشد که تا پایان سال ۱۴۰۳ قراردادهای تولید بار اول و سایر قراردادها با شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور با اعتبار اسنادی ریالی منعقد گردد . دستورالعمل اجرایی این ماده ظرف دو ماه توسط وزارت تهیه و ابلاغ می شود .

ماده ۳۰ - به منظور افزایش ظرفیت تولید داخل محصولات راهبردی بومی سازی

شده و همچنین تولید بار اول تجهیزات راهبردی مورد استفاده در صنعت نفت ، وزارت مکلف است سالانه فهرستی از کالاهای با میزان ارزبری بالا و با امکان توسعه داخلی را شناسایی و حداقل معادل ده درصد (۱۰٪) از منابع پیش بینی شده شرکت های تابع برای خرید هر یک از این محصولات را رساندن ظرفیت تولید داخل به میزان نیاز صنعت نفت ، برای خرید از تولیدکنندگان داخلی ، و حمایت از توسعه آنها و با رعایت قوانین و مقررات اختصاص دهد . دستورالعمل اجرایی این ماده با تأکید بر تجاری سازی و توسعه بازار دانش بنیان و تجمعی تقاضاهای مرتبط ظرف دو ماه توسط وزارت و با همکاری معاونت تهیه و ابلاغ می شود .

ماده ۳۱

- وزارت مکلف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و معاونت ظرف شش ماه نسبت به تدوین برنامه عملیاتی ارتقای هوشمندسازی در حوزه صنعت نفت و گاز و با هدف ارتقای بهره وری اقدام نماید .

ماده ۳۲ - به منظور حمایت از توسعه فناوری و نوآوری در صنعت نفت ، وزارت مکلف است نسبت به توسعه سامانه جامع ارائه خدمات و اتصال آن به

پنجره ملی خدمات دولت هوشمند ، با اولویت شرکت های دانش بنیان و واحدهای فناور با استفاده از ظرفیت های موجود در صندوق پژوهش و فناوری صنعت نفت بر اساس الگوی (مدل) کسب و کار اقدام نماید .

ماده ۳۳ - به منظور حمایت ، ترغیب و تشویق کارکنان و مدیران فعال صنعت نفت

برای مشارکت در اجرای این آیین نامه ، وزارت مکلف است ساز و کار نظام انگلیزشی مرتبط را با رعایت ماده (۱۰) قانون وظایف و اختیارات وزارت نفت مصوب ۱۳۹۱ با اصلاحات و الحالات بعدی آن تدوین نماید .

تبصره - حمایت های موضوع این ماده در صورت لزوم به تصویب شورای حقوق و دستمزد و هیئت وزیران حسب مورد می رسد .

معاون اول رئیس جمهور - محمد مخبر